

KONVENCIJA O MJERODAVNOM PRAVU ZA OBLIK OPORUČNIH RASPOLAGANJA IZ 1961.*¹ (IZVACI)

Erga omnes

Članak 1.

Mjerodavno pravo za valjanost oblika oporučnog raspolaganja

Oporučno je raspolaganje valjano što se tiče oblika ako je u skladu s **unutrašnjim pravom** (= primjena materijalnih pravila -> isključuje renvoi!):

- a) mjesta gdje je oporučitelj tako raspolagao (*lex loci actus*), ili
- b) oporučiteljeva državljanstva (*lex patriae*) bilo u času raspolaganja bilo u času smrti (*alternativno određivanje relevantnog vremena*), ili
- c) mjesta oporučiteljeva prebivališta (*lex domicilii*) bilo u času raspolaganja bilo u trenutku smrti, ili
- d) mjesta oporučiteljeva redovnog boravišta (*lex firmae habitationis/ lex residentia habitualis*), bili u času raspolaganja bilo u času smrti, ili
- e) za nekretnine, mjesta gdje one leže (*lex rei sitae*). *Narušeno je jedinstvo načela oporučivanja, ali je u skladu sa načelom in favorem testamentii*

Nejedinstveni pravni poreci:

Ako je pravni poredak koji se treba primijeniti na osnovi državljanstva nejedinstven tada, u okviru ove konvencije, mjerodavno se pravo određuje po propisima koji se primjenjuju unutar tog pravnog ustroja (*interlokalna, interpersonalna KP*), a ako nema takvih propisa, po najbližoj vezi koju je oporučitelj imao s jednim od prava unutar takvog ustroja.

Kvalifikacija domicila (ali čl. 9. mogućnost rezerve!)

Pitanje o tome je li oporučitelj imao prebivalište u određenom mjestu, uređuje pravo tog mjesta (*lex territorii -> lex causae*).

Članak 2.

Opoziv

Članak 1. se primjenjuje i na oporučna raspolaganja kojima se opozivaju ranija takva raspolaganja.

čl. 31. ZRS – *uži krug!*

* Redakcijski pročišćeni tekst. Konvencija je objavljena u Sl. l. bivše FNRJ MU10/1962. Notifikacijom o sukcesiji Hrvatska je postala strankom konvencije 8. listopada 1991. (NN MU, br. 4/1994).

¹ Prema podacima od 27. lipnja 2000., konvenciju su ratificirale slijedeće države: Austrija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Danska, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Japan, Kina (samo za Hong Kong), Luksemburg, Makedonija, Nizozemska, Norveška, Njemačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska i Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske. Prema podacima od 27. lipnja 2000., konvenciji su pristupile slijedeće države: Antigva i Barbuda, Australija, Bocvana, Brunej Darussalam, Estonija, Fidži, Grenada, Irska, Izrael, Južna Afrika, Lesoto, Mauricijus, Poljska, Svazi, Tonga i Turska.

Opozivanje je također valjano što se tiče oblika ako je u skladu s jednim od pravnih poredaka po kojem je opozvano raspolaganje bilo valjano po članku 1.

Dosljedna primjena načela in favorem testamenti

Članak 3.

Odnos HK i prava država ugovornica

Ova konvencija ne utječe na sadašnje ili buduće propise država ugovornica po kojima se priznaju oporučna raspolaganja u obliku koje određuje prava na koje se ne odnose prethodni članci.

Temelj za lex fori u čl. 31/!/5 ZRS-a

Članak 4.

Zajednička oporučna raspolaganja

RH pr ne poznaje ovaj institut

Ova se konvencija primjenjuje na oblik oporučnih raspolaganja koja su dvije ili više osoba učinili u istoj ispravi.

Članak 5.

Zabrana pojedinih oblika oporučnih raspolaganja zbog osobnih svojstava oporučitelja i svjedoka oporuke

U smislu ove konvencije, u predmet oblika ulaze propisi koji ograničuju dozvoljeni oblik oporučnih raspolaganja s obzirom na dob, državljanstvo ili druga oporučiteljeva osobna svojstva. Isto pravilo se primjenjuje što se tiče svojstava svjedoka koja se traže za valjanost oporučnog raspolaganja.

Predmet kvalifikacije su i propisi

Članak 6.

Primjena pravila K/ nepotrebnost uzajamnosti

~ čl. 11. HK/1971. ~ čl.11. HK/1973.

Primjena pravila o mjerodavnom pravu utvrđenih ovom konvencijom ne zavisi od uzajamnosti. Konvencija se primjenjuje iako interesirane osobe nisu državljani država ugovornica ili mjerodavno pravo na osnovi prethodnih članaka nije pravo države ugovornice.

Članak 7.

Javni poredak – opća klauzula u HK

= čl. 10. HK/1971. = čl.10. HK/1973.

Primjena prava koje je mjerodavno po ovoj konvenciji, može se odbiti samo ako je očito nespojivo s javnim poretkom.

Članak 8.

Primjena K u vremenu

Intertemporalno KP

Ova se konvencija primjenjuje na sve slučajeve u kojima je oporučitelj umro poslije njezinog stupanja na snagu (*načelo neretroaktivnosti*).

Ali čl. 13. mogućnost rezerve!

Čl. 9. – 13. rezerve

Članak 9.

Rezerva o kvalifikaciji domicila

Svaka država ugovornica može, odstupajući od članka 1. stavka 3, izjaviti rezervu da određuje mjesto oporučiteljeva prebivališta po pravu države suda (*lex fori*).

Članak 10.

Rezerva o usmenom obliku

Svaka država može izjaviti rezervu da ne priznaje oporučna raspolaganja u usmenom obliku, osim u slučaju izvanrednih okolnosti, svog državljanina koji nema neko drugo državljanstva.

Članak 11.

Rezerva oporučnih raspolaganja učinjenih u inozemstvu

Svaka država može izjaviti rezervu da ne priznaje, na osnovi odredaba svog prava, određene oblike oporučnih raspolaganja učinjenih u inozemstvu, ako su ispunjene slijedeće pretpostavke:

- a) ako je oblik oporučnog raspolaganja valjan samo po jednom pravu koje se primjenjuje isključivo zbog mjesta u kojem je oporučitelj raspolagao,
- b) ako je oporučitelj bio državljanin države koja je izjavila rezervu,
- c) ako je oporučitelj imao prebivalište ili redovno boravište u toj državi,
- d) ako je oporučitelj umro u nekoj drugoj državi, a ne u onoj gdje je oporučno raspolagao.

Ova rezerva djeluje samo na imovinu koja se nalazi u državi koja ju je izjavila.

Članak 12.

Rezerva oporučnih odredbi koje nemaju nasljednopravni karakter

Svaka država ugovornica može izjaviti rezervu i isključiti primjenu ove konvencije na oporučne odredbe koje se po njezinom pravu ne odnose na nasljeđivanje.

Npr. priznanje očinstva u oporuci, izjava o pozakonjanju, imenovanje skrbnika maloljetniku

Članak 13.

Rezerva o vremenskom djelovanju konvencije

Svaka država ugovornica može, odstupajući od članka 8, izjaviti rezervu primjene ove konvencije samo na oporučna raspolaganja učinjena nakon njezinog stupanja na snagu (05.10.1961. -3. potpis).

IP: objasnite što znači izraz «unutrašnjopravo» koje se ponekad koristi u HK?

Koja je pravna posljedica korištenja tog izraza?

HK/1961. u 1. čl. govori o «unutrašnjem pravu»/ *la loi interne* pravnih poredaka koji su mjerodavni. Taj izraz, premda sam po sebi nije najjasniji jer je i KP dio unutrašnjeg prava, znači prema ustaljenoj terminologiji koja se upotrebljava u HK *primjenu supstancijalnih/materijalnih*, a ne kolizijskih pravila.

Na taj način HK *isključuju primjenu renvoi*.